

พฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางขอนแก่น

กิตติมา อินศิริ*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดและการจำหน่ายยาเสพติดของผู้ต้องขัง 2) เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจในการเสพติดและจำหน่ายยาเสพติดของผู้ต้องขัง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังชายและหญิงที่กระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ซึ่งถูกควบคุมตัวในเรือนจำกลางขอนแก่น จำนวน 12 คน โดย คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้ต้องขังชายและหญิงที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย แล้วดำเนินการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการตีความ ให้ความหมาย หาความเชื่อมโยง เพื่อสร้างเป็นความรู้ความเข้าใจต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง

ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ใช้ยาเสพติดครั้งแรกอายุ 13 ปี ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก ส่วนใหญ่ คือ ยาบ้า โดยได้มาจากเพื่อน และใช้ร่วมกับเพื่อน ปริมาณที่ใช้ครั้งแรก เริ่มจากปริมาณน้อยแล้วค่อยเพิ่มปริมาณขึ้นตามต้องการ โดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนาประมาณ 3 - 6 เดือน สถานที่ที่เสพยาครั้งแรกแล้วแต่เหตุการณ์ เช่น ห้องน้ำโรงเรียน บ้านเพื่อน ร้านอาหารหรือสถานบันเทิงขณะไปเที่ยว หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิธีการเสพยาครั้งแรก มีทั้งรับประทานเป็นเม็ดและดูดควัน พฤติกรรมการจำหน่ายยาเสพติด พบว่า ลูกค้ารายแรกส่วนใหญ่ คือ เพื่อนในกลุ่มที่เสพยาด้วยกัน และขยายจากเพื่อนสู่เพื่อน โดยวิธีปากต่อปากเหมือนระบบขายตรง ปริมาณที่จำหน่าย ในรายย่อย เช่น จำหน่ายในกลุ่มนักเรียนเริ่มจากปริมาณน้อย แล้วค่อยเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ ในรายใหญ่จะเริ่มจากปริมาณที่มากตั้งแต่ครั้งแรกๆ ที่จำหน่าย มูลเหตุจูงใจในการเสพยาเสพติดพบว่า ต้องการคลายเครียด ต้องการให้ตัวเองสดชื่นคึกคัก ต้องการให้มีอารมณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น ต้องการประชดแค้น เพื่อนชวนและอยากลอง มูลเหตุจูงใจในการจำหน่ายยาเสพติด ส่วนใหญ่ต้องการเงินมาซื้อยาเสพติด และหวังกำไรจากการจำหน่ายยาเสพติด อยากรู้ศักยภาพของตัวเอง อยากได้กำไรจากการจำหน่าย อยากเป็นที่ยอมรับ และต้องการมีอำนาจในกลุ่มของตัวเอง และมีส่วนน้อยที่คิดว่าทำงาน ได้เงินเร็ว และได้มาก จึงต้องการยึดเป็นอาชีพ

คำสำคัญ: ยาเสพติด, ผู้ต้องขัง, แรงจูงใจ

* สำนักทันตวิทยา กรมราชทัณฑ์

Corresponding Author: Kittima Insiri, E-mail: kittymomen@gmail.com

Received 02/06/2020

Revised 07/07/2020

Accepted 10/08/2020

DRUGS RELATED BEHAVIOURS OF INMATES COMMITTED TO DRUG OFFENCES OF KHON KAEN CENTRAL PRISON

*Kittima Insiri**

ABSTRACT

The objective of this qualitative study were 1) to describe using and trafficking behaviour of inmates, and 2) to explore their motives. Inmates who committed methamphetamine offences were recruited. 12 inmates of both sexes were given permission and willing to participate during June-September 2013. Data was collected by in-depth interview in organised private setting in the prison. Content analysis was used to analysed the data.

Age first use of the inmates were around 13 years old with methamphetamine pills from peers. The significant affecting factors were stress released, refreshing, mood adjustment, sarcasm, peer influences, and curiosity. In 3-6 months after the onset, they became regular users increasing in terms of amount and frequencies. They used it by smoking and swallowing in various places like school, home, restaurant, and entertainment places. Drug exchanging could be seen among users group. As a result, some users became distributors. Drugs could easily spread through peers network with various marketing strategies (direct sell, increased trading volume, allowed more credit). The need of money, groups norm acceptance, challenging, and power were their motives in becoming traffickers. Quite a few inmates wanted to stay in this career since it could get huge money in a short period of times.

Keywords: inmates, drugs, motivation

* Bureau of Penology, Department of Corrections

ภูมิหลังและเหตุผล (Background and rationale)

สถานการณ์ปัญหาสารเสพติด ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น¹ สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ รายงานว่าในปี พ.ศ. 2559 มีประชากรโลกที่มีอายุ 15-64 ปี ที่ใช้สารเสพติดอย่างใดอย่างหนึ่งในรอบปีที่ผ่านมา ประมาณ 275 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.6 ของประชากรโลกที่มีอายุ 15-64 ปี² การสำรวจครัวเรือนระดับประเทศเพื่อคาดประมาณจำนวนผู้ใช้สารเสพติดในปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีประชากรเคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง (ไม่นับบุหรี่ยาและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์) จำนวนประมาณ 2,964,444 คน หรือคิดเป็น 58.16 ต่อ 1,000 ของประชากร อายุ 12-65 ปี³ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดพบว่า ในปี พ.ศ. 2559 มีผู้ถูกดำเนินคดียาเสพติดทั้งสิ้น 217,644 คน จากทั้งหมด 306,043 คน⁴

จากสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดถูกดำเนินคดี การพิจารณาพิพากษาลงโทษจำคุกพบว่า คดียาเสพติดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีมากที่สุด⁵ สถิติการปราบปรามคดียาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การจับกุมทั้งในส่วนของผู้ต้องหาและผู้ต้องหาและผู้ต้องหาโดยเฉพาฐานความผิดเสพ เสพและครอบครองมีจำนวนเพิ่มขึ้น⁶ การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น คดีครั้งแรกของปี พ.ศ.2557 สามารถจับกุมได้กว่า

260,000 คดี ผู้ต้องหาจำนวนกว่า 270,000 ราย ซึ่งเกือบเท่ากับสถิติการจับกุมในปี พ.ศ. 2555 ทั้งปี⁷ ส่งผลให้จำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย เกิดความแออัดภายในเรือนจำที่ต้องรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดจำนวนมาก จากการสำรวจโดยสำนักทัณฑวิทยา ความจุปกติของเรือนจำโดยพิจารณาจากพื้นที่นอนของผู้ต้องขัง 1.20 เมตรต่อคน⁸ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 มีผู้ต้องราชทัณฑ์จำนวนทั้งสิ้นถึง 302,524 คน แต่ความจุปกติของเรือนจำที่รองรับได้ตามมาตรฐานมีเพียง 11,405 คน เท่านั้น (อัตรา 1 คน: 2.25 ตารางเมตร) เกินความจุปกติที่เรือนจำจะรองรับได้มากกว่า 3 เท่า⁹ ความแออัดนี้ส่งผลต่อสุขภาพของผู้ต้องขัง¹⁰

จากข้อมูลของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น (ศพส.) พบว่า ปัญหาสารเสพติดในจังหวัดขอนแก่นยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยจำนวนผู้ต้องหายังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2551 มีจำนวน 1,912 คน มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 6,101 คน ในปี พ.ศ. 2555¹¹ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศ¹²

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมและการกระทำผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพื่อนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาในการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสพยาและการจำหน่ายยาเสพติดของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางขอนแก่น
2. เพื่อศึกษามูลเหตุจูงใจในการเสพยาและจำหน่ายยาเสพติดของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางขอนแก่น

วิธีการศึกษา (Method)

เป็นการวิจัยแบบเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยเลือกรูปแบบการสอบถาม และสัมภาษณ์เชิงลึก (Indebt interview)

ประชากร คือ ผู้ต้องขังชายและหญิงที่กระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ซึ่งถูกควบคุมตัวในเรือนจำกลางขอนแก่น จำนวน 1,621 คน (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม – กันยายน พ.ศ. 2556) โดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 12 คน จากผู้ต้องขังชายและหญิงที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย แล้วดำเนินการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก (Indebt interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการตีความให้ความหมาย หาความเชื่อมโยงเพื่อสร้างเป็นความรู้ความเข้าใจต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางขอนแก่น

ผลการศึกษา (Results)

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) เพศชาย 7 คน เพศหญิง 5 คน อายุระหว่าง 23 – 38 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา 2 คน ระดับมัธยมต้น 5 คน ระดับมัธยมปลาย 2 คน ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง 1 คน และระดับปริญญาตรี 2 คน สถานภาพโสด 7 คน สถานภาพสมรส 5 คน

2. พฤติกรรมการเสพยาเสพติดผู้ต้องขังที่ใช้ยาเสพติดครั้งแรก อายุต่ำสุด คือ 13 ปี ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก คือ ยาบ้าจำนวน 9 ราย เริ่มจากกัญชา 1 ราย ไม่เสพเลยขายอย่างเดียว 2 ราย โดยครั้งแรกได้ยาบ้ามาจากเพื่อน และใช้ร่วมกับเพื่อนมี 1 ราย ซึ่งคลุกคลีอยู่กับน้ำที่เป็นผู้จำหน่ายอยู่แล้วเป็นประจำ เลยขอลองเสพจากลูกค้าของน้ำ ปริมาณที่ใช้ในครั้งแรก เริ่มจากปริมาณน้อย ส่วนใหญ่จะเป็น ¼ เม็ด ซึ่งนิยมเรียกว่า “หนึ่งขา” ถึง 1 เม็ด หรือเรียกว่า “หนึ่งตัว” แล้วค่อยเพิ่มปริมาณขึ้นตามต้องการ มากสุด 10 – 15 เม็ดต่อวัน โดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนาประมาณ 2 – 6 เดือน

สถานที่ที่เสพยาครั้งแรกแล้วแต่เหตุการณ์ เช่น ห้องน้ำโรงเรียน บ้านเพื่อน ร้านอาหารหรือสถานบันเทิงขณะไปเที่ยวหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วิธีการเสพครั้งแรกมีทั้งรับประทานเป็นเม็ดยาโดยการรับประทานกับน้ำหรือเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ และเสพแบบดูดควัน โดยใช้เม็ดยาบ้าวางบนฝอยของบุหรี่ที่ทำให้มีลักษณะคล้ายซ้อนแล้วใช้ไฟลงด้านล่างให้เกิดควัน หลังจากนั้นก็ใช้หลอดดูดควันเข้าไป

อาการหลังจากเสพยาบ้าครั้งแรก ตื่นเต้นง่าย “หลุกหลิก” พุดมาก มือสั่น เหงื่อออกมาก นอนไม่หลับ ปากและจมูกแห้ง ริมฝีปากแห้ง หัวใจเต้นเร็ว “ใจสั่น” ปวดศีรษะ เบื่ออาหาร บางรายไม่รับประทานอาหารถึง 3 วัน ประสาทตึงเครียด ความคิดสับสน ในกลุ่มผู้เสพยาบ้าเรียกอาการเหล่านี้ว่า “อาการติด” หนุ่ม (นามสมมติ) เล่าว่า “เพื่อนหยิบให้กินไม่ได้คิดอะไร รสชาติออกขมนิดๆ แทบไม่ได้รสชาติอะไร” หรือ แคท (นามสมมติ) เล่าว่า “ยาบ้า ตอนเล่นครั้งแรกหลังจากดูดควันเข้าไป ขมมาก ปากพอง ลิ้นฝ้า ไม่มีน้ำลาย มือเย็น เท้าเย็น หน้าชา ตาแดง ไม่นอน ไม่ทานข้าว ไม่ปัสสาวะ 3 วัน ไปเรียน นั่งไม่ปกติ หลุกหลิก หายใจยังงัดไม่ทั่วท้อง เพื่อนถามว่า มึงติดหรือ”

ความถี่ในการเสพ บางรายเฉพาะเวลาที่ไปเที่ยวสถานบันเทิงที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเสพยาทุกครั้งที่จะไปเที่ยว หลังจากเที่ยวเสร็จก็จะนัดแนะกันมาเสพยาที่ห้องพัก บางรายเสพยาวันศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ บางรายเสพยาทุกวันๆ ละ 3 ครั้ง เช่น เสพตอนเช้า เรียกว่า “ล้างหน้า” เสพตอนเที่ยง เรียกว่า “ข้าวสาย” และเสพตอนเย็น เรียกว่า “ถอน” บางรายเสพทุกครั้งเวลาที่มีความต้องการเสพยาโดยเสพได้ทั้งวัน

ระยะเวลาในการใช้ยาบ้า หลังจากที่ผู้เสพเริ่มเสพยาบ้าครั้งแรกแล้ว ทุกวันนี้จะเสพอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

3. พฤติกรรมการจำหน่ายยาเสพติด เสพมาก่อน-จำหน่ายทีหลัง

หลังจากผู้เสพยาเสพติด เสพมาในระยะหนึ่งจากตอนที่ได้อาจากเพื่อน หรือผู้ค้ารายย่อย ๆ จะเริ่มรู้จักผู้ค้าเพิ่มขึ้นหรือเจอผู้ค้ารายใหญ่ขึ้น จากปากต่อปากหรือจากเพื่อนที่ร่วมเสพด้วยกัน หรือเพื่อนคนเดิมเริ่มไว้ใจ ก็จะพาไปพบผู้ค้า หรือบางรายก็จะเข้าไปซื้อจากผู้ค้ารายใหญ่เอง เพราะได้ราคาที่ถูกลงกว่า ก็จะถูกชักชวนให้ขายลองดู เช่น หนุ่ม (นามสมมติ) เล่าว่า “ตอนแรกก็รับจากเพื่อน ต่อมาก็รับจากเพื่อนของเพื่อน” หรือบางรายสมัครใจเข้าไปขายเพื่อนำรายได้มาซื้อยาเสพติด หรือไปเที่ยว แต่บางคน เช่น นัฐ (นามสมมติ) เล่าว่า “อยากขายเพราะได้เงินด้วย ได้เสพด้วย ไม่ต้องเปลืองเงินซื้ออย่างเดียว”

ลักษณะวิธีการจำหน่าย บางรายซื้อมาเสพ และแบ่งให้เพื่อนเสพด้วย ถ้ามีเพื่อนที่เสพด้วยกันซื้อก็ขาย 1 เม็ด 2 เม็ด ก็ขายราคาเม็ดละ 300 ถึง 500 ต่อมาก็เริ่มรับมาจำหน่าย ครั้งละ 50 ถึง 200 เม็ด โดยแบ่งขาย 5 เม็ด 10 เม็ด (1 แถว) ชัย (นามสมมติ) เล่าว่า “งาน 200 เม็ด (1 ถุง) ผมปล่อยไม่ถึงชั่วโมงก็หมดครบ 1 ถุง ขายหมดก็ได้ 80,000 บาท ครบ” พอจำหน่ายได้ซักระยะหนึ่งบางคนก็ใช้เวลา 5 – 6 เดือน บางคนก็จะ

ใช้เวลา 1-2 ปี ก็จะเพิ่มปริมาณจำหน่าย จาก 1 ถุง เพิ่มเป็น 4-5 ถุง และเพิ่มเป็นมัด (1 มัด 10 ถุง) เช่น หมุ่ม แบงค์ จั๊ปป๊าย จั๊ปป๊าย (นามสมมติ) ซึ่งจะแตกต่างจากกลุ่มที่จำหน่ายก่อนมาลองเสฟ หรือจำหน่ายอย่างเดียว จะใช้เวลาในการพัฒนาการเร็วกว่า และจำหน่ายปริมาณมากกว่า โดยไม่ไต่ระดับเหมือนรูปแบบดังกล่าว

การรู้จักลูกค้าและวิธีการจำหน่ายส่วนใหญ่จะเริ่มจากเพื่อนที่เสฟร่วมกัน เพื่อนของเพื่อน เพื่อนของเพื่อนของเพื่อน เหมือนระบบขายตรง ต่างกันที่การขายสินค้าอย่างอื่นผู้ขายต้องเป็นฝ่ายเข้าหาลูกค้าเป็นส่วนใหญ่ แต่การจำหน่ายยาบ้าส่วนใหญ่ลูกค้าเข้าหาผู้จำหน่าย นอกจากปล่อยยาเองแล้ว บางรายก็จะมีเด็กเดินยาให้ และรู้จักหรือสนิทเฉพาะเด็กเดินยา เด็กจะไปจำหน่ายให้ใครส่วนใหญ่ไม่ได้ถาม หรือบางรายพอรู้จักในวงการมากขึ้น ก็จะมีลูกค้ามาหาเอง โดยครั้งแรกจะมากับคนที่รู้จักก่อน ถ้าดูแล้วไว้ใจก็จะปล่อยยา (จำหน่าย) ให้ ถ้าไม่น่าไว้ใจก็จะบอกว่าไม่มีงาน (ไม่มียา) หรือไม่ได้ทำแล้ว ยาขาดมือ แล้วแต่สถานการณ์ หลังจากนั้นก็จะติดต่อกันเอง ซึ่งส่วนใหญ่กรณีนี้จะมีการซื้อขายจำนวนมากต่อครั้ง

วันเวลา สถานที่ และปริมาณที่ที่จำหน่ายยา สามารถส่งหรือจำหน่ายได้ทั้งเวลากลางวัน กลางคืน สถานที่ก็ไม่ได้จำกัดขายได้แม้ในห้องเรียน “แคท” (นามสมมติ) ซึ่งเคยขายยาในโรงเรียนตอนเรียนระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ เล่าให้ฟังว่า “ในโรงเรียนเป็นที่ปลอดภัยที่สุด เพราะตำรวจไม่ค่อยเข้ามาเหมือนที่อื่น” ปริมาณยาที่ซื้อและจำหน่ายมีความสัมพันธ์สถานที่ตรงที่ถ้าปริมาณน้อย ซื้อจำหน่ายได้เกือบทุกที่ เช่น ในโรงอาหารโรงเรียน ในห้องเรียน บ้าน ร้านอาหาร สถานที่ทำงาน สถานบันเทิง โดยถ้าซื้อจำนวนน้อย ไม่เกิน 100 เม็ด มักจะใส่ถุงขนม เช่น ถุงเลย์ กล่องกูลิโกะบ๊ากก็ กล่องหมากฝรั่งซิคเครท หลอดกาแฟ ข้าวกล่อง ถุงผลไม้ เช่น “ชัย” เล่าให้ฟังว่า นำยาบ้า 50 เม็ด ใส่ในถุงขนมเลย์ แล้วให้เด็กนำไปวางทิ้งไว้ข้างเสาไฟ ก่อนโทรบอกลูกค้าไปเอาตามที่นัดหมาย “แคท” เล่าให้ฟังว่า “แคท นำยาบ้าจำนวน 100 ร้อยเม็ด ใส่ในกล่องขนมกูลิโกะบ๊ากก็ แล้วไปทิ้งไว้ข้างถังขยะ ก่อนจะโทรบอกให้ลูกค้าไปเอา โดยตอนที่นับใส่กล่องทำในห้องเรียน ข้างหลังห้องโดยมีเพื่อนอีกคนนั่งบังให้ด้วย”

ถ้าซื้อปริมาณมากขึ้นมา ตั้งแต่ 200 เม็ดขึ้นไป ส่วนใหญ่ก็จะส่งตามโรงแรม รีสอร์ท หรือสถานที่ตามที่นัดหมาย โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์ปิดบังหรือห่อหุ้มให้ผิดสังเกตอะไรมาก แต่การเข้าโรงแรม หรือรีสอร์ทจะเปิดไว้มากกว่า 1 ห้อง ซ่อนยาไว้ในห้องหนึ่งคนพักอยู่อีกห้องหนึ่ง หรือบางครั้ง จากการบอกเล่าของ “หมุ่ม” (นามสมมติ) “ในตลาดสดที่ซื้อขายอาหารก็สามารถส่งหรือซื้อขายยาได้ เนื่องจากคนพลุกพล่านไม่เป็นที่สังเกต

แค่แลกเปลี่ยนหรือวางกระเป๋าดูเงินในตลาดไว้ก็สามารถส่งยาได้แล้ว

ในกรณีมีการซื้อหรือจำหน่ายปริมาณมาก มักจะโอนเงินเข้าธนาคารผ่านตู้เอทีเอ็ม โดยมีลูกน้องหรือคนคอยเช็คยอดเงินอยู่คนละที่กับคนส่งยา เมื่อเงินเข้าบัญชีแล้วถึงโทรศัพท์ให้ส่งมอบยา(ปล่อยของ)ได้

จำหน่ายก่อน-เสฟทีหลัง

พฤติกรรมครั้งแรกไม่ได้ตั้งใจจะเสฟยาบ้าอยู่แล้ว ต้องการจำหน่ายเพื่อให้ได้เงินมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ไม่ได้จำหน่ายเพื่อหาเงินมาซื้อยาเสฟต่อ เนื่องจากว่ามีฐานะหรือกำลังที่จะซื้อเสฟได้เท่าที่ต้องการอยู่แล้ว โดยกลุ่มนี้มักจะมีฐานะทางบ้านดี ฐานะทางสังคมดี หรือเป็นลูกคนที่มีย่านาทางสังคม แต่ต้องการจำหน่ายเพราะอยากรู้จักสภาพของตัวเอง อยากได้กำไรจากการจำหน่าย อยากเป็นที่ยอมรับ และต้องการมีอำนาจในกลุ่มของตัวเอง เช่น กรณีของนางสาวแคท ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีฐานะดีอยู่แล้ว ใช้เงินต้องการจำหน่ายเพื่อนำเงินไปเที่ยว และเลี้ยงเพื่อน

ส่วนลักษณะวิธีการจำหน่าย การรู้จักลูกค้า วันเวลา สถานที่จำหน่าย และปริมาณที่จำหน่ายไม่มีความแตกต่างกัน (ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น) แต่มีข้อสังเกตว่า การขยายตลาดจะเร็วและโตกว่าแบบแรกค่อนข้างเห็นได้ชัด

จำหน่ายอย่างเดียว

กรณีของนายส่ง (นามสมมติ) พฤติกรรมครั้งแรกไม่ชอบและไม่คิดจะเสฟ

ยาบ้าอยู่แล้ว ต้องการจำหน่ายเพื่อนำเงินมาเลี้ยงดูครอบครัว ส่วนลักษณะวิธีการจำหน่าย การรู้จักลูกค้า วันเวลา สถานที่จำหน่าย และปริมาณที่จำหน่ายพฤติกรรมไม่มีความแตกต่างกัน (ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น)

กรณีนางสาวสา (นามสมมติ) โดยส่วนตัวไม่ได้มีพฤติกรรมที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน และไม่คิดจะยุ่งเกี่ยวแต่แรก แต่ด้วยที่มีแฟนเป็นพ่อค้ายาเสพติดโดยไม่รู้อีก่อน และไม่ยอมถอนตัวออกมาเพราะรักแฟน จึงติดร่างแหโดยปฏิเสธไม่ได้ พฤติกรรมการจำหน่ายจะแตกต่างจากที่กล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นผู้จำหน่ายรายใหญ่ คือ ไม่ได้ส่งยาตัวเอง แต่นัดลูกค้ารับยาบ้าตามจุดนัดหมาย และไม่ได้แบ่งบรรจุก่อนจำหน่าย

4. มูลเหตุจูงใจในการเสฟและจำหน่ายยาเสพติด

มูลเหตุแรงจูงใจ ในการเสฟยาเสพติด ผลการศึกษามูลเหตุจูงใจในการเสฟยาบ้า พบว่า มีหลายสาเหตุต่างกันไป ดังนี้ ต้องการคลายเครียด ต้องการให้ตัวเองสดชื่น คึกคัก ต้องการให้มีอารมณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น ต้องการประชดแฟน เพื่อนชวน อยากเข้าพวก ไม่อยากแตกต่าง อยากลองอยากรู้

มูลเหตุแรงจูงใจ ในการจำหน่ายยาเสพติด กลุ่มที่เสฟก่อนจำหน่าย ต้องการเงินมาซื้อยาเสฟต่อ และหวังกำไรจากการจำหน่ายยาเสพติด กลุ่มที่จำหน่ายก่อนเสฟ ต้องการจำหน่ายเพื่อให้ได้เงินมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ไม่ได้จำหน่ายเพื่อหาเงินมา

ซื้อขายยาเสพติดเท่านั้น แต่ต้องการจำหน่าย เพราะอยากรู้จักสภาพของตัวเอง อยากได้กำไรจากการจำหน่าย อยากเป็นที่ยอมรับ และต้องการมีอำนาจในกลุ่มของตัวเอง กลุ่มที่จำหน่ายยาเสพติดอย่างเดียวโดยไม่ได้เสียยา คิดว่าทำงาน ได้เงินเร็ว และได้มาก ต้องการยึดเป็นอาชีพ

วิจารณ์ (Discussions)

พฤติกรรมกาการขายยาเสพติด

การที่ผู้ต้องขังที่ใช้ยาเสพติดครั้งแรก ตั้งแต่อายุน้อย คือ 13 ปี ตอกย้ำให้เห็นได้ชัดว่ายาเสพติดมีการแพร่ระบาดเข้าไปในสถานศึกษายาวนานแล้ว นอกจากนี้การที่ผู้เสพยาจะเสพยาบ้าเมื่อไหร่ก็ได้ที่มีความต้องการแสดงให้เห็นว่า การเข้าถึงยาบ้าสามารถทำได้ง่ายและสะดวก

สถานที่ที่เสพยาครั้งแรกแล้วแต่เหตุการณ์ เช่น ห้องน้ำโรงเรียน บ้านเพื่อน ร้านอาหารหรือสถานบันเทิงขณะไปเที่ยว หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บ่งบอกถึงมุมมองในการเสพยาบ้าเป็นเรื่องที่ปกติธรรมดา สามารถเสพที่ไหนก็ได้ ไม่ได้คิดว่าเป็นความผิด หรือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย หรือเป็นเรื่องที่ต้องละอาย ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ทำให้การแพร่ระบาดยิ่งเป็นไปได้อย่างง่ายดายและรวดเร็ว

หลังจากที่ผู้เสพเริ่มเสพยาบ้าครั้งแรกแล้ว ทุกวันนี้จะเสพยาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นได้ชัดว่ามีการเสพติด ซึ่ง

ส่งผลต่อผู้เสพโดยตรงทั้งร่างกายและจิตใจ ในระยะต่อไปก็จะขยายผลกระทบสู่ครอบครัวของผู้เสพ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับผู้เสพ ไม่ว่าจะติดใจในรสชาติหรือวิธีการเสพ ทำให้ผู้เสพต้องแสวงหาวิธีให้ได้มา ซึ่งยาเพื่อเสพต่อ หากผู้เสพไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอ ไม่มีเงิน ไม่มีรายได้ ย่อมง่ายต่อการมุ่งไปสู่วิธีการที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดต่อผู้อื่นและสังคม เกิดปัญหาอาชญากรรมหรืออื่น ๆ ที่รุนแรงตามมา

พฤติกรรมกาจำหน่ายยาเสพติด

หลังจากผู้เสพยาเสพติด เสพยามา ระยะหนึ่งจากตอนแรกที่ได้มาจากเพื่อน หรือผู้ค้ารายย่อย ๆ จะเริ่มรู้จักผู้ค้าเพิ่มขึ้นหรือเจอผู้ค้ารายใหญ่ขึ้น จากปากต่อปากหรือจากเพื่อนที่ร่วมเสพ

การรู้จักลูกค้าและวิธีการจำหน่าย จะเริ่มจากเพื่อนที่เสพร่วมกัน เพื่อนของเพื่อน เพื่อนของเพื่อนของเพื่อน เหมือนระบบขายตรง แสดงให้เห็นถึงการแพร่ระบาดของยาบ้าอย่างแพร่หลายทุกวงการในสังคม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้จำหน่ายระบุว่า “ขายได้แม้ในห้องเรียน หรือ ในโรงเรียนเป็นที่ปลอดภัยที่สุด เพราะตำรวจไม่ค่อยเข้ามาเหมือนที่อื่น” นั่นคือ ในสถานศึกษามีความเสี่ยงอย่างยิ่งต่อการแพร่ระบาดของยาบ้า และการเข้าถึงยาบ้ายิ่งทำได้ง่ายในสถานศึกษา มีกลุ่มเป้าหมายนิ่ง ๆ จำนวนมหาศาล แหล่งพลังคลังสมองของชาติ โดนใจมติด้อย่างรุนแรง

มูลเหตุแรงจูงใจ ในการเสพยาเสพติด

ความต้องการคลายเครียด ต้องการให้ตัวเองสดชื่นคึกคัก ต้องการให้มีอารมณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น ต้องการประชดแพน เพื่อนชวนอยากเข้าพวกไม่อยากแตกต่าง อยากลองอยากรู้ แสดงให้เห็นถึงค่านิยมแฟชั่น การเลียนแบบการเอาอย่าง และการขาดภูมิคุ้มกันในการป้องกันยาบ้า ในกลุ่มที่ศึกษาซึ่งในประเด็นอยากลองอยากรู้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรุตดา พรหมดี¹³ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า อำนาจด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการลดความเสี่ยงต่อการใช้ยาบ้า ในโรงเรียนมัธยมปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สาเหตุการติดยาเสพติดของนักเรียน ได้แก่ อยากลอง อยากเทห์ และการศึกษาของชาติ ทองเต็ม¹⁴ ที่ศึกษาพฤติกรรมการกระทำความผิดคดียาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดเลย พบว่า มูลเหตุจูงใจในการเสพยาบ้า เป็นเพราะอยากลองเป็นสัดส่วนมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก มนุษย์ส่วนใหญ่มีความอยากรู้ อยากเห็น ต้องการทดลอง

มูลเหตุแรงจูงใจ ในการจำหน่ายยาเสพติด

ผลการศึกษามูลเหตุจูงใจในการจำหน่ายยาบ้า พบว่า มูลเหตุจูงใจในการจำหน่ายยาเสพติด พบว่า กลุ่มที่เสพก่อนจำหน่าย ต้องการเงินมาซื้อยาเสพติดต่อ และหวังกำไรจากการจำหน่ายยาเสพติด กลุ่มที่

จำหน่ายก่อนเสพ ต้องการจำหน่ายเพื่อให้ได้เงินมาเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ไม่ได้จำหน่ายเพื่อหาเงินมาซื้อยาเสพติดต่อเท่านั้น แต่ต้องการจำหน่ายเพราะอยากรู้ศักยภาพของตัวเอง อยากได้กำไรจากการจำหน่าย อยากเป็นที่ยอมรับ และต้องการมีอำนาจในกลุ่มของตัวเอง กลุ่มที่จำหน่ายยาเสพติดอย่างเดียว โดยไม่ได้เสพยา คิดว่าทำงาน ได้เงินเร็ว และได้มากต้องการยึดเป็นอาชีพ

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น รายได้ หรือความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การศึกษา ความไม่เสมอภาคทางการศึกษา คนที่ด้อยโอกาสทางสังคม ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาอย่างเหมาะสม อุปสงค์ – อุปทานด้านยาเสพติดในสังคมปัจจุบันแพร่หลาย นอกจากปัจจัยพื้นฐานทางสังคมดังกล่าวแล้วมูลเหตุจูงใจที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง คือผลประโยชน์โดยตรง เช่น คนที่จำหน่ายยาเสพติดเพียงไม่นานก็สามารถมีรายได้สูงกว่ารายได้จากการประกอบอาชีพเดิมเป็นเวลานานหลายสิบเท่า นอกจากนี้ยังมีทรัพย์สิน เช่น บ้าน รถยนต์ หรือสิ่งมีค่าอื่น ๆ ซึ่งถ้าผู้จำหน่ายยาเสพติดประกอบอาชีพเดิมไม่สามารถที่จะมีได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าการจำหน่ายยาเสพติด “ทำงาน ได้เร็ว ได้มาก” จึงเป็นแรงดึงดูดใจ และจูงใจให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ กาญจน์ บัวเผื่อน¹⁵ พบว่า สาเหตุการเข้ามาค้ายาเสพติดครั้งแรก ของ

ผู้ค้ารายใหญ่ เนื่องจากเห็นว่ารายได้ดี โดยเริ่มแรกจะมีผู้มาติดต่อชักชวนให้ทำการค้า พร้อมทั้งหาแหล่งยาเสพติดและลูกค้าให้ หรือแนะนำให้รู้จักบุคคลที่จะพาไปหาแหล่งหรือลูกค้า

ข้อยุติ (Conclusions)

พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด พบว่า ใช้ยาเสพติดครั้งแรกอายุน้อย ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรก คือ ยาบ้า โดยได้มาจากเพื่อน และใช้ร่วมกับเพื่อน เริ่มจากปริมาณน้อยแล้วค่อยเพิ่มปริมาณขึ้นตามต้องการ โดยใช้ระยะเวลาในการพัฒนาประมาณ 3-6 เดือน พฤติกรรมการจำหน่ายยาเสพติด พบว่า ลูกค้ารายแรกส่วนใหญ่ คือ เพื่อนในกลุ่มที่เสพยาด้วยกัน และขยายจากเพื่อนสู่เพื่อน โดยวิธีปากต่อปากเหมือนระบบขายตรง

มูลเหตุจูงใจในการเสพยาเสพติด พบว่า ต้องการคลายเครียด ต้องการให้ตัวเองสดชื่น คึกคัก ต้องการให้มีอารมณ์ทางเพศเพิ่มขึ้น ต้องการประชันแฟน เพื่อนชวนและอยากลอง มูลเหตุจูงใจในการจำหน่ายยาเสพติด ส่วนใหญ่ต้องการเงินมาซื้อยาเสพติด และหวังกำไรจากการจำหน่ายยาเสพติด อยากรู้ศักยภาพของตัวเอง อยากได้กำไรจากการจำหน่าย อยากเป็นที่ยอมรับ และต้องการมีอำนาจในกลุ่มของตัวเอง และมีส่วนน้อยที่คิดว่าทำง่าย ได้เงินเร็ว และได้มาก จึงต้องการยึดเป็นอาชีพ

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

จากผลการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการกระทำความผิด คดียาเสพติดของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางขอนแก่น เห็นว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อม ปัจจัยพื้นฐานทางสังคม และเศรษฐกิจ และผลประโยชน์โดยตรงมีผลกระทบต่อพฤติกรรมการเสพยาและการจำหน่ายยาบ้าโดยตรง ดังนั้น การที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น

ภาครัฐ ต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเศรษฐกิจ ให้ตรงประเด็น อย่างแรกต้องแก้ไขปัญหาคาญกนให้ได้ ให้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีอยู่มีกิน ลดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยในสังคม คนรวยแบ่งปันและจุนเจือคนที่ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม

สถาบันการศึกษา ต้องสนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั้งคนรวยคนจน จัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาวะสังคม และความ ต้องการการจ้างงานทั้งภาครัฐและเอกชน

มาตรการในการปราบปรามยาเสพติด ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เหมาะสมกับสภาวะสังคม บริบทของสังคมไทย การปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาของเจ้าหน้าที่รัฐ การเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะผู้ค้ารายใหญ่ มาตรการทางกฎหมายต้องเด็ดขาด

สถานะองค์ความรู้ (Body of knowledge)

ผู้ต้องขังคดียาเสพติดมีเป็นจำนวนมากเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังทั้งหมด และยังมีไม่มีทิศทางที่ลดลง แต่องค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและมูลเหตุจูงใจยังมีอยู่น้อยมากทำให้การแก้ปัญหาหายาเสพติดไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

องค์ความรู้จากการวิจัยนี้จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements)

ขอขอบคุณ เครือข่ายพัฒนาวิชาการ และข้อมูลสารเสพติดที่สนับสนุนทุนวิจัย

เอกสารอ้างอิง (References)

1. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). **World drug report 2019**. Vienna: United Nations publication; 2019.
2. Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). **World drug report 2019**. Vienna: United Nations publication; 2018.
3. Kanato M, Aramratana A, Asnangkornchai S, Puengparn U, Charoenrat S, Kunnikar N, Leaytikul P. **Report on Size Estimation of Substances Users in Thailand 2011**. Bangkok: Charunsanitwong printing house; 2016. [in Thai].
4. Department of Correction. **Prisoners Statistics** [online] 2020 [cited 2020 May 24]. Available from http://www.correct.go.th/stat102/display/select_type.php#
5. Department of Correction. **Prisoners statistics** [online] 2019 [cited 2019 Jul 24]. Available from <http://www.correct.go.th/stathomepage/>
6. Surveillance Division. **Statistics among drug users in Thailand**. Bangkok: Strategy Bureau, Office of Narcotic Control Board, unpublished statistics; 2015.
7. Surveillance Division. **Statistics among drug users in Thailand**. Bangkok: Strategy Bureau, Office of Narcotic Control Board, unpublished statistics; 2019.
8. Department of Correction. **Prisoners density statistics** [online] 2020 [cited 2019 Jul 24]. Available from <http://www.correct.go.th/stathomepage/>
9. Department of Correction. **Prisoners density**. Bangkok: Division of Criminal Sciences; 2020.

10. Kanato M. Drug use and health among prison inmates. **Current opinion in psychiatry** 2008; 21(3): 252-254.
11. Khon Kaen Drugs Operation Centre. **Statistics among drug traffickers.** Khon Kaen: unpublished statistics; 2019. [in Thai].
12. Surveillance Division. **Statistics among drug traffickers in Thailand.** Bangkok: Strategy Bureau, Office of Narcotic Control Board, unpublished statistics; 2019.
13. Promdee S. **The relationship between knowledge Attitude about amphetamines Health locus of control and risk-reducing behaviors of amphetamine use among high school students in Mueang District Nakhon Ratchasima Province** [Master Thesisi in Nursing Science]. Khon Kaen: The Graduate School, Khon Kaen Univerisity; 1998. [in Thai].
14. Thongtem C. **A study of the behavior of drug offenses against type 1 penalties (amphetamine) of inmates at Loei Provincial Prison** [M.A. Thesis in Social Development]. Loei: Loei Rajabhat University; 2004. [in Thai].
15. Buapuen K. **Amphetamine network in Thai society: an investigation based on the experience of narcotic law enforcement officers.** [Ph.D. Thesis in Criminology Justice Administration and Society]. Bangkok: The Graduate School, Mahidol Univerisity; 2020. [in Thai] .